

**Петранка Гагова,
председател на УС на БАЛОДТ:
УСИЛИЯТА НИ СА НАСОЧЕНИ КЪМ СЪЗДАВАНЕ
НА ВЪЗМОЖНОСТИ ЗА ПРОДЪЛЖАВАЩО ОБУЧЕНИЕ
НА РЕНТГЕНОВИТЕ ЛАБОРАНТИ**

Петранка Гагова е председател на УС на Българската асоциация на лаборантите в образната диагностика и терапия (БАЛОДТ), главен асистент в Медицински колеж "Йорданка Филаретова" - София и ръководител на Специалност "Рентгенов лаборант".

Завършила е специалност "Рентгенов лаборант" в Медицински университет - София. Притежава бакалавърска степен по "Управление на здравните грижи и преподавател в медицински колеж". Завършила е магистратура по "Управление на образованието" в Софийския университет "Св. Климент Охридски" и "Обществено здраве и здравен мениджмънт" във Факултета по обществено здраве на Медицински университет - София. Има специализация по "Медицинска педагогика". Защитила е докторантура, свързана с обучението на рентгеновите лаборанти.

В продължение на 7 г. е работила като рентгенов лаборант в Първа МБАЛ. През 2001 г. става преподавател в Медицински колеж - София.



- Г-жо Гагова, кои са най-важните задачи, които си е поставила Българската асоциация на лаборантите в образната диагностика и терапия?

- С основаването на БАЛОДТ през 2016 г. си поставихме за задача да обединим рентгеновите лаборанти, които се реализират в три направления - "Образна диагностика", "Нуклеарна медицина" и "Лъче-лечение". Целта ни е да спомагаме за повишаване на нивото на знания на рентгеновите лаборанти и създаване на възможности за продължаващо обучение. Една от тези възможности е Вторият конгрес на БАЛОДТ. Бихме искали да мотивираме рентгеновите лаборанти да са по-активни, да поддържат и повишават квалификацията си и по този начин да подобряват качеството на оказваните грижи за пациентите.

- Проявяват ли интерес рентгеновите лаборанти към форумите, които организирате?

- Да, интерес има. В Първия конгрес на БАЛОДТ участие взеха над 150 професионалисти от цялата страна. В настоящия Втори конгрес на БАЛОДТ (26-28 октомври 2018 г. - бел. ред.) броят на участниците е над 180. Трябва да отбележа, че организацията на конгреса беше изцяло поета от председателя на конгреса Надя Джанкова и колегите Невенка Бонинска, Цветелина Меламед, Вера Иванова и Цветелина Зашева. Подкрепа получихме и от ръководството на БАР. В рамките на конгреса се състоя и Workshop на тема „Радиационна защита при компютърната томография, интервенционална и дигитална радиология“, чието провеждане бе възможно благодарение на съдействието и подкрепата на Международната

асоциация на рентгеновите лаборанти (ISRRT). Лектори бяха Тим Агадакос, Грациано Пауло, Димитрис Кацифаракис. Презентациите по време на уъркшопа бяха на английски език, но за улеснения на всички регистрирали се участници бе осигурен и симултантен превод.

Членовете на БАЛОДТ, автоматично стават членове на БАР, ESR, ISRRT и EFRS, а това дава възможност на нашите колеги да участват в различни обучителни мероприятия, организирани както в България, така и в Европа.

- Какви обучителни събития сте организирали досега?

- През миналата година бяхме съорганизатори на Българското дружество по биомедицина и инженерство на курс за рентгенови лаборанти „Оптимизация в компютърната томография“. Председателят на дружеството доц. Симона Аврамова-Чолакова организира обучението с български и чуждестранни лектори. Друга инициатива бе организирането на научна сесия на рентгеновите лаборанти по време на XVII-ти конгрес на БАР в Пловдив, в която участваха над 60 рентгенови лаборанти от цялата страна.

- Какво не знаят пациентите и обществото като цяло за рентгеновите лаборанти?

- Интересен е фактът, че две коренно различни професии, каквито са „Рентгенов лаборант“ и „Медицински лаборант“, се обединяват в едно говорейки за лаборант. При опит да открия данни за броя на рентгеновите лаборанти в България, в данните на Националния статистически институт установих, че при статистиката за професиите на населението тези две специалности са под един знаменател. Това за мен е необяснимо.

Професията на рентгеновия лаборант е многоаспектна и много отговорна. Рентгеновите лаборанти са изпълнителите на изследванията в образната диагностика, те са изпълнителите на лъчетерапевтичните планове в лъчелечението, те са и тези които провеждат изследванията в отделенията по нуклеарна медицина. Те са свързващото звено между високотехнологичната апаратура, пациента и лекаря. За да провеждат тези изследвания са необходими задълбочени знания в области като радиологична физика, рентгенова техника и други техники в образната диагностика, образната анатомия, клиничната образна диагностика, конвенционалната рентгенология, интервенционална рентгенология, КТ и МРТ, нуклеарна медицина и лъчелечение.

- Къде е мястото на рентгеновите лаборанти в съвременната медицина? Като че ли с модернизацията на медицината ролята им става все по-важна.

- За да бъде обслужен качествено пациентът трябва да попадне на екип от професионалисти, който да има отговорност и умения да извърши изследването по-най добрия начин за пациента. Рентгеновият лаборант в повечето случаи е този, който дава указания и разяснява как ще се проведе изследването. Той не е само изпълнител на назначеното от лекаря специалист, а е човекът който трябва да прецени как и какво да се направи консултирайки се с рентгенолога. Така че, може да се каже, че рентгеновият лаборант е посредник между лекарите – специалисти, пациента и образния диагностик или лекар терапевт. От тяхната работа зависи правилната диагностика и успешното лечение.

- Медицинската техника се модернизира, побезопасни ли са рентгеновите апарати днес за хората - какво трябва да знаят пациентите и рентгеновите лаборанти?

- Съвременната медицинска техника се развива с много бързи темпове. Технологиите навлизат в медицината и ние работещите с нея трябва да отговорим на поставените от нея предизвикателства. Вярно е, че новите апарати позволяват да се намали количеството радиация за пациента, но това зависи до голяма степен от знанията на работещите с тази техника. За това напоследък се провеждат редица обучения в насока радиационна защита и оптимизация на работата при високонатоварващите лъчево изследвания. Важно е да се познават възможностите на апаратурата, за да се намали дозата на пациента. Работейки в екип рентгеновия лаборант, медицинския физик и рентгенолога може да се постигне оптимизация на доза и качеството на получения диагностичен образ.

- При откриването на конгреса председателят на Българската асоциация по радиология проф. Милан Тотев изрази своето мнение, че понятието "рентгенов лаборант" вече не отговаря на многото ангажименти и отговорности, които имат тези специалисти и е нужно да се помисли за ново наименование на професията. какво е вашето мнение по този въпрос?

- Колегите от международната асоциация на рентгеновите лаборанти коментираха, че е необходимо да се промени наименованието на професията. В различните Европейски страни тя се нарича "Radiografer", "X-ray technician" или др. Да, профе-

КОНГРЕС

сията на рентгеновия лаборант се променя през годините, вече рентгеновият лаборант не работи само с рентгенови лъчи, така че може да се мисли за ново наименование. На този етап обаче по-важно е по какъв начин ще се заявим в Европейската общност, защото както вече казах, в повечето европейски страни професията на рентгеновия лаборант е отделна във всяко от трите направления – образна диагностика, нуклеарна медицина и лъчелечение. Това, което е важно да се промени е рентгеновите лаборанти да завършват с бакалавърска степен, за да получават академично образование, както е в страните от ЕС, а не със степен "Професионален бакалавър". Така ще се получи изравняване на техния образователен ценз с този на техните колеги в другите европейски страни.

- Кои са партньорските организации, с които работи БАЛОДТ?

- Основен наш партньор е Българската асоциация на професионалистите по здравни грижи, която кредитира нашите обучителни мероприятия и участниците получават определен брой кредитни точки. Друг наш близък партньор е и Българската

асоциация по радиология. Бих искала да използвам случая да благодаря на ръководството на БАР и всички наши спонсори, които ни помогнаха за провеждането на конгреса фирмите Bracco, Siemens, Софтуерна компания, GE, Софарма, DTL Medical, Unger. Във форума включихме 5 сателитни симпозиума, по време на които рентгеновите лаборанти имаха възможност да се запознаят с различни новости в сферата, в която работят.

- В рамките на конгреса се проведе Общо събрание на БАЛОДТ. Кои бяха основните теми, които дискутирахте ?

- Направихме отчет на проведените дейности през изминалите две години. Избрахме председател на Третия конгрес на асоциацията, който ще се проведе месец април. 2020 г. Това е Мима Митева - старши лаборант в МОБАЛ - В. Търново. Избрахме двама нови членове на Управителния съвет на мястото на колегите, подали молба за освобождаване, поради лични причини. Новоизбраните членове са Надя Джанкова и Димитър Първанов.

Разговора води Румяна Милева

Публикувано в Електронния бюлетин на БАПЗГ, брой 10/2018 г.